

BREMERHAVEN – FRA VERFT TIL VIND

Den danske vindkraftnæringen presenteres ofte som eksempel på hvordan man kan skape verdier av miljøprodukter.

Bremerhaven-regionen i Nord-vest-Tyskland er derimot et ypperlig eksempel på regional omvandling ved hjelp av den samme vindnæringen.

Da Bremen og Bremerhaven-regionen ved årtusenskiftet opplevde nedgang både i verftsindustrien og fiskeindustrien, var de nødt til å tenke nytt for å skape ny vekst og arbeidsplasser. Regionen har mye vind, store ledige verftlokaler og samtidig hadde man allerede noen bedrifter fra vindnæringen i regionen – valget var derfor relativt lett. Med miljøministeren i Bremen i spissen, og med finansiering fra Bremen og EU gikk man i gang. 20 millioner € ble satt av til FoU, infrastruktur og nettverksbygging.

Sentralt i dette var Windenergieagentur Bremerhaven (WAB) som i 2007 har over 150 medlemmer fra maritim, logistikk, FoU, utdanning, energi- og vindsektoren – et riktig kunnskapsnettverk som har bidratt til å skape over 1000 nye arbeidsplasser på 5 år. Bedriftene i nettverket omsetter for 500 millioner € og forventer å ansette

1000 nye i løpet av de kommende årene. I regionen har nå også det kjente forskningsinstituttet Fraunhofer lagt sitt Senter for vind og marine operasjoner.

Tyskland satser stort på vind og i fremtiden må en stor del av veksten komme fra offshore-vindmøller. WAB og dets medlemmer er således veldig godt posisjonert for å ta markedsandeler og skape arbeidsplasser i regionen. Samtidig er de veldig åpne for samarbeid med andre maritime/vind-regioner og de arrangerer derfor 3.-5. juni 2008 en stor konferanse i Bremerhaven - "Vindstyrke08 – kurs mot offshore" - der de håper på deltagelse fra Rogaland som de betrakter som en naturlig samarbeidspartner pga. vår erfaring med offshore prosjekter.

Mange av de mest interessante regionale utviklingsprosjektene skjer i regioner med arbeidsløshet og stagnasjon. Med vår høye vekst og manglende arbeidsløshet er det vanskelig å kopiere Bremerhaven – men å samarbeide med dem er en helt annen sak.

GRØNN MOMS I EU?

EU har felles momsregler.

De har felles minimumssats på 15%, men alle landene kan søke om lavere satser på noen få varer og tjenester. I tillegg finnes det noen andre unntak som f.eks. på energi. Nå vil Frankrike og Storbritannia ha med seg de andre landene på en redusert moms på utvalgte energibesparende produkter som bl.a. lyspærer. På moms og andre skattesaker har landene veto rett, så her er det vanskelig å få til noe – men med energi- og klimaplanen i ryggen, ser det ut som om de 27 medlemslandene kan komme til enighet her.

Vi har tidligere skrevet om kraften i energi/klima-planen. Her er et godt eksempel på hvordan den kommer til å åpne opp nye dører i EU-samarbeidet. EU samarbeidet gjør ofte små skritt, men de små skrittene er ofte viktigere enn man tror. Hva som aksepteres som energisparende produkter kan det imidlertid bli mye krangel om. Innovasjonen er raskere enn EUs beslutningsprosess og nye energisparende produkter behøver rask saksbehandling.

ENERGIFORSKNING GIR MULIGHETER FOR ROGALAND

30. november ble EUs 7. rammeprogramms energiutlysning for 2008 publisert, med søknadsfrist 28. februar. Målet er å fremme energieffektivitet og bli mindre avhengige av importert brensel og samtidig få en mer variert energimiks og gjøre europeisk industri mer konkurransedyktig.

Budsjettet er på 26,3 millioner€ og områdene som utlyses er:

1. Hydrogen og brenselceller
2. Produksjon av elektrisitet basert på fornybare energikilder
3. Produksjon av brensel basert på fornybare energikilder
4. Fornybare energikilder for varme og kjøling
5. Teknologier for CO2-fangst og -lagring for nullutslipp i kraftindustrien
6. Teknologier for rent kull
7. Smarte energinettverk

8. Energieffektivitet og energisparing
9. Kunnskapsgrunnlag for utforming av energipolitikk

I tillegg er det også en utlysning for utvikling av industrisamarbeid med Russland som Stavangerregionen bør se nærmere på.

Informasjonsdag om energiutlysningen er 19. desember i Brussel. Dagen etter, 20. desember, arrangerer energiarbeidsgruppen i det regionale

forskning- og innovasjonsnettverket (ERRIN) en såkalt ”market place”, der noen prosjekter fra de ulike regionene blir presentert og der aktører kan diskutere prosjektideer med potensielle partnere og med representanter fra kommisjonen.

Dette er en svært nyttig arena å møte andre regioner på for å utveksle ideer, prosjekter og opparbeide et nettverk. I Rogaland har vi gode forutsetninger for å lykkes selv om olje og gass ikke er sentralt i EU-forskningen. Denne utlysningen gjelder forskning (DG research) og den kommer til å følges opp av en mer demonstrasjonsrettet (DG TREN) energiutlysning i begynnelsen av 2008.

Forskningsprogrammet gjelder 2007-2013 og de 9 punktene gir en bra indikasjon på hvilke områder som EU fokuserer på. Mange av de stemmer godt med satsinger i Rogaland og de som ønsker å delta bør arbeide aktivt mot Brussel, Forskningsrådet og partnere i Europa samt aktivt bruke EU-fagenheten på UIS og Europakontoret.

TURKU2011 – EUROPEISKE KULTUR- HOVEDSTAD ØNSKER NORSKE PROSJEKTER

Når Turku2011 (Åbo for de svenskspråklige) inviterer til seminar i Brussel om Turku2011 og kreative næringer, så kommer potensielle kulturhovedsteder fra hele Europa – kultur hovedstad er og blir et av EUs mest populære tiltak.

5,8 millioner mennesker arbeider i kulturnæringen som står for over 3% av BNP i EU. Denne sektoren vokser også klart mer enn resten av økonomien og har mindre konkurranse fra Kina og India enn andre sektorer. Den

europeisk kulturhovedstadstittelen er viktig for å få et løft i denne sektoren og konkurransen er knallhard. Turku vant blant 5 finske søkerbyer og med et driftsbudsjett på 440 millioner kroner (delt likt mellom byen, staten og andre sponsorer) burde de kunne lage et flott år i Turku.

Turku2011 blir også den første virtuelle kulturhovedstad med egne virtuelle kunstaktiviteter og hele programmet sendes over internett. Som mange andre kulturhovedsteder så vil finnene også organisere en åpen konkurranse – men i motsetning til mange andre så er konkurransen åpen internasjonalt og de ønsker virkelig å få internasjonale pro-

sjekter gjennom konkurranse. Kulturnæringen i Stavangerregionen er på hugget og fra 1. feb – 31. mai 2008 kan man søke om å bli med via: www.turku2011.fi

Tallin2011 har et budsjett på 290 millioner kroner og i forhold til størrelsen på økonomien (BNP) så har Stavanger2008 med 300 millioner et relativt lavt budsjett å rutte med – men det holder til å lage et veldig spennende program. Å organisere konkurranse setter i gang mye kreativitet – men er også krevende administrativt og skaper flere tapere enn vinnere – noe mange kulturhovedsteder har opplevd som et problem.

NY EU STRATEGI FOR KVALITETSMATVARER

Landbruket er ikke lenger den største utgiftsposten i EU. Fra 2008 passerer konkurransekraftspolitikken (kombinasjon av FoU, innovasjon og regional konkurransekraftspolitikk) landbrukspolitikken som største utgiftspost i EU.

Symbolikken i dette er stor – spesielt for land som Storbritannia og Sverige som lenge har kjempet for en slik omstrukturering av budsjettet.

At man i sluttforhandlingene om det europeiske satellittprosjektet Galileo hentet penger fra landbruksbudsjettet understreker denne endringen.

Allerede i justeringen av landbrukspolitikken som er blitt gjennomført de siste årene, ser man store endringer.

CAP gir ikke lenger produksjonsstøtte til hver eneste potet man produserer, men deler nå ut direkte støtte basert på krav om dyreskyttelse, miljø og matsikkerhet. EU-støtten ligger dermed i bunn av inntekten til landbruket og dette stimulerer både til markedstilpasning og innovasjon for å skape nye inntekter på toppen av dette.

Samtidig stiger etterspørsel og priser på verdensmarkedet og legger press på EU til å ta bort importtoll og melkevoter.

Frankrike som tradisjonelt har vært mot forandringer av CAP har fått ny president som viser tegn på økt endringsvilje.

Den danske Europakommisjonen Mariann Fischer Boel utnytter nå denne endringsviljen og vil ha økt satsing på innovasjon og kvalitetsprodukter.

Selv med en dyr Euro økte eksporten av europeisk kvalitets-

mat med over 10% årlig fra 2003. Som følge av dette tar nå Europakommisjonen stadig oftere med seg den europeiske matvareindustrien på handelsreiser i verden.

Innovasjon og kvalitet kjennetegner landbruket på Jæren og andre deler av norsk landbrukspolitik. Til tross for denne parallellen så beveger støttenivået i CAP seg stadig lenger vekk fra nivået i norsk landbruksstøtte. Man velger forskjellige strategier for å få til økt innovasjon og dette kan lede til mindre samarbeid mellom EU og Norge i WTO-forhandlinger i fremtiden.

Utfordringen til EU og CAP blir hvordan man både kan åpne seg mot omverden og samtidig beholde de strenge kravene til sikkerhet og miljø som man har i EU i dag.

TA GODT VARE PÅ STUDIEBESØK TIL STAVANGER2008

Uten et ferdig program er det vanskelig - og kanskje umulig å fortelle - hva en kulturhovedstad er. Det er derfor veldig viktig at man tar med seg beslutningstakere på besøk til en eksisterende kulturhovedstad slik at de selv kan oppleve og diskutere kulturhovedstad på stedet.

Europakontoret var i løpet av 2004 veldig ofte i Lille2004 med studiegrupper fra Rogaland. Lille registrerte over 170 slike studiebesøk i løpet av 2004 – tidligere kulturbyer, fremtidige kulturhovedsteder, OL-arrangører og andre kom på besøk for å se og lære. Lille2004 satte dette i system og fikk mange nye venner og kontakter gjennom sitt ambitiøse, vennlige og velkommende besøkssystem. Med 27 medlemsland og stor interesse for kulturhovedstadstittelen så kan vi forvente oss mange slike besøk i 2008.

Disse gruppene er viktige og man må ta seg godt av dem. Jeg regner med at Stavanger2008 og eierne aktivt arbeider for å markedsføre seg mot slike grupper og samtidig legge til rette for slike besøk.

400 MILLIONER GLADE MOBILBRUKERE I EU

Fra sommeren innførte EU et tak på roamingprisene (kostnaden per minutt for å ringe fra et annet EU-land eller ta i mot en samtale i et annet EU-land).

Undersøkelser gjort i ettertid viser at de 400 millioner mobilbrukerne sparer inntil 60% på slike samtaler med de nye reglene.

EU har egentlig ikke noe med å sette maksimalpriser, men i og med at markedet her tydeligvis ikke fungerte så blandet de seg inn likevel. Det er få som protesterer (selv om noen markedsliberaler som den svenske moderate Europa parlamentarikeren Gunnar Høkmærk ruyket på pannen), men mange forbrukere er glade når de nå studerer sin mobilregning. Fra januar 2008 følger Norge som vanlig etter EU til glede for reisende rogalendinger.

TEN - STOR STIMULANSE FOR TOG I EUROPA

TEN-T (Trans-European Transport Network) er store transportprosjekter som er viktige for å skape et velfungerende Indre Marked i EU.

For budsjettperioden 2007-2013 har Europakommisjonen valgt ut 30 prosjekter etter følgende hovedkriterier:

- kritiske grenseoverskridende prosjekter
- mest miljøvennlige løsninger
- prioritet til kanaler/elver og tog

Hele 74,2% gikk således til togprosjekter, 11,5% til kanaler/-

elver, bare 2,7% til veier og resten til prosjekter innenfor smartere organisering av luftrommet og bedre organisering av veitrafikken.

Budsjettet til TEN-T er relativt lite – ca 65 milliarder kroner for hele perioden – men TEN-T tjener som retningsgiver og stimulas til nasjonale/regionale/private infrastrukturprosjekter.

Infrastrukturbygging er et nasjonalt eller regionalt område i Europa, men med TEN-T – som

selvfølger både medlemsland og Europaparlament har godkjent – kan EU påvirke retningen på infrastruktursatsingene i Europa.

Vi har ikke TEN-prosjekter i Norge, men NMC (Nordlig Maritim Korridor)-prosjektet som ledes av Rogaland fylke betraktes i dag nesten som en del av TEN-nettverket.

Uansett så påvirkes vi direkte gjennom flynettverk og endret infrastruktur som følge av TEN-T.

WWW.ONE-MARKET.org

Pål Jacob Jacobsen kommer til Rogaland:

17-18 desember,
10-15 januar, 11-13 februar,
7-9 april, 26-28 mai

Ta kontakt direkte med Randi Thorsen i Stavangerregionen Næringsutvikling om du ønsker møte eller foredrag.

E-post til Stavangerregionens Europakontor er som følger:

pal@onemarket.be
Redaksjonen avsluttet
04-12-2007

Stavanger-regionens Europakontor

Rue du Luxembourg 23
B-1000 Brussel
Tel.: 0032 - 22311884

Stavanger-regionen Næringsutvikling

Besøksadresse:
Prof. Olav Hanssensvei 7A
4021 Stavanger.

Postboks 8034
4068 Stavanger
Tlf.: 51 87 49 02

Gratis abonnement på «Nytt fra Brussel», enten på e-mail eller i posten.

www.nyttfrabrussel.net

STAVANGERREGIONENS EUROPAKONTOR:

Forus Næringspark AS ved Trygve Brekke - Lagerveien 23 - 4033 STAVANGER
Telefon: 51 44 66 00 - Telefax: 51 44 66 01

Ansvarlige for Stavanger-regionens Europakontor:
STAVANGER KOMMUNE, SANDNES KOMMUNE, ROGALAND FYLKESKOMMUNE, FORUS NÆRINGSPARK AS,
IRIS, LYSE ENERGI, HAUGESUND KOMMUNE, KARMØY KOMMUNE, UNIVERSITETET I STAVANGER,
HØGSKOLEN STORD HAUGESUND

www.nyttfrabrussel.net